

Barbara Dziekan – Vajda

Prof. dr hab. PWSFTviT w Łodzi

Ocena rozprawy doktorskiej mgr Magdaleny Śniadeckiej – Skrzypek pt. „Praca z aktorami dramatycznymi w zakresie wokalnym na przykładzie spektaklu *Utwór o matce i Ojczyźnie* Bożeny Keff w reżyserii Jana Klaty i innych realizacji teatralnych” w związku z postępowaniem o uzyskanie stopnia doktora w dziedzinie sztuk teatralnych.

Rozprawa doktorska mgr Magdaleny Śniadeckiej liczy 140 stron, łącznie z bogatą podmiotową i przedmiotową bibliografią, zawiera 58 pozycji książkowych, czasopiśmienniczych, zarówno polskich jak i obcojęzycznych. Dołączone są do nich dwie płyty CD z nagraniami audio ze spektakli muzycznych.

Doktorantka jest absolwentką Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu na wydziale instrumentalnym – altówka. Studiowała także śpiew klasyczny na wydziale wokalnym tej uczelni.

Od 1994 roku pracowała jako autowiolistka w Państwowej Filharmonii we Wrocławiu. W latach 1997 – 2003 współpracowała z niemieckim zespołem Party Symfonie Orchester jako wokalistka i instrumentalistka.

Pracę korepetytora wokalnego aktorów rozpoczyna w 2004 roku w Teatrze Muzycznym Capitol we Wrocławiu a następnie od 2010 roku prowadzi warsztaty dla aktorów w zakresie śpiewu, komponuje także muzykę do spektakli w dramatycznym Teatrze Polskim we Wrocławiu.

Ukończyła wiele warsztatów z prowadzenia głosu różnymi technikami np. techniką Kristin Linklater, techniką Aleksandra.

Jest akredytowanym nauczycielem MIX Singing – w 2016 roku ukończyła International Voice Teachers of MIX w zakresie akustyki głosu, anatomii, pedagogiki.

Od 2010 roku do dziś jest starszym wykładowcą PWST im. Ludwika Solńskiego we Wrocławiu.

Prowadzi także szkolenia z emisji głosu na zlecenie Wrocławskiego Centrum Szkolenia Nauczycieli - zacytuję opinię dyrekcji Centrum „...jest osobą rzeczową, słowną, obowiązkową, podjęte zobowiązanie traktuje w profesjonalny sposób”.

W rekomendacjach i opiniach podają pełne uznania słowa dla pracy Magdaleny Śniadeckiej. Wojciech Kościelniak pisze: „wzorcową współpracę, fachowość, sumienność, spokój, precyzja”. W opinii Agnieszki Glińskiej jest to osoba twórcza i poszukująca, ma wielki talent pedagogiczny, wybitne kwalifikacje. Paweł Miśkiewicz – mówi o niej – swobodnie porusza się w różnych gatunkach muzycznych, jest twórcza.

Magdalena Śniadecka ma na swoim koncie: opracowania muzyczne spektakli, koncertów, recitali, przygotowania wokalne aktorów, aranżacje, kompozycje, wykonania wokalne – jest doświadczonym i świetnie wykształconym pedagogiem. Jej dorobek artystyczny dowodzi, iż jest niezwykle twórczym i użytecznym profesjonalistą.

Rozdział pierwszy dysertacji poświęcony jest ogólnym uwagom na temat pracy trenera wokalnego. Bardzo szczegółowo wyjaśnia pojęcia korepetytor wokalny, trener wokalny (vocal coach), trener głosu (voice coach). Ponieważ niektóre z tych pojęć są nowe przytacza definicję trenera wokalnego wg. Wikipedii anglojęzycznej we własnym tłumaczeniu: „Trener wokalny to zawodowiec, który pracuje z osobą dobrze przygotowaną wokalnie, rolą trenera jest poprawianie „wydajności” śpiewaka – nie uczy on śpiewu”. Trener

Rat Pack czyli *Sinatra z kolegami* to spektakl – koncert w którym aktorzy kreowali sławnych piosenkarzy: Franka Sinatrę, Deana Martina, Sammy Davisa Jr., Ellę Fitzgerald, Violetę Villas. Chórki śpiewane były przez trzy aktorki. W tym przypadku aktorzy musieli zmierzyć się ze swingiem, w czym bardzo pomogły im warsztaty ze znakomitą wokalistką jazzową Anną Serafińską. Poprzez naukę jazzowej frazy aktorzy wyrobili w sobie większą elastyczność w prowadzeniu myśli muzycznej, nauczyli się innego frazowania oraz innego traktowania rytmu charakterystycznych dla jazzu i bluesa.

Jerry Springer – The Opera to następny spektakl przygotowany przez Magdaleny Śniadecką. Spektakl śpiewany w całości z ariami, recytatywami oraz śpiewami grupowymi.

„Spektakl *Jerry Springer* jest jedną z moich najbardziej udanych prac artystycznych. Zawdzięczam to bardzo dobrej obsadzie. Dzięki zaangażowaniu oraz zaufaniu, którym zostałam obdarzona, przekroczyliśmy wielokrotnie granicę chwilowej niemożności. Sięgnęliśmy najwyższej jakości wokalnie – muzycznej w Capitolu.”

Trzecim spektaklem była *Moja ABBA* w reżyserii Tomasza Manna, zaśpiewana w aranżacjach Magdaleny Śniadeckiej na kwartet mieszany a capella. Z przyjemnością wysłuchałam fragmentów utworów zaśpiewanych perfekcyjnie przez aktorów, aranżacje są nowoczesne i odkrywcze.

Rozdział trzeci zatytułowany jest *Utwór o matce i ojczyźnie – praca nad fonosferą przedstawienia w Teatrze Dramatycznym*.

Spektakl ten reżyserowany był przez Jana Klata w Teatrze Polskim we Wrocławiu. Reżyser opracował tekst Bożeny Keff rezygnując z linearnego przebiegu akcji dramatu, nadając wyższy wymiar historii matki i córki - powstało ponadczasowe dzieło – uniwersalne „studium niewoli”. Jan Klata jest także twórcą opracowania muzycznego.

Stworzył kolaż przeróżnych stylistycznie ilustracji muzycznych (rock, Czajkowski, Wagner).

Magdalena Śniadecka skomponowała na zamówienie reżysera wiele utworów wokalnych do tego spektaklu: uwerturę, duet w stylu renesansowej ballady, recytatywy, operowe partie solowe w barokowym stylu, pieśń zbiorową wzorowaną na pieśniach niewolników.

Na pięćdziesięciu sześciu stronach doktorantka doskonale i przejrzysto zapisuje przebieg całego spektaklu z uwzględnieniem wszystkich jego elementów a więc: tekst scenariusza, muzyka i działania aktorskie (wszystko rozmieszczone graficznie w tabelach).

W teatrze dramatycznym Magdalena Śniadecka musiała zmierzyć się z trudnym zadaniem – spośród sześciu grających aktorów tylko jedna osoba miała doświadczenie śpiewu na scenie. W pracy tej zastosowała przede wszystkim metodę odblokowania mentalnego pracując z każdym indywidualnie nad uwalnianiem głosu. Komponowała więc utwory według możliwości wokalnych każdego biorącego udział w spektaklu aktora. W trakcie prób doktorantka aby pomóc aktorom, śpiewała z nimi wspierając ich tak dobrze, że aktorzy zwrócili się do dyrektora Krzysztofa Mieszkowskiego o zgodę na to, aby trenerka śpiewała z offu razem z nimi, także podczas spektakli. W ten sposób Magdalena Śniadecka została doangażowana do przedstawienia w roli śpiewaczki.

W zakończeniu dysertacji doktorantka napisała: „ System Akademii Sztuk Teatralnych przeznacza niestety za mało czasu na edukację głosu...obserwuję problem i uczestniczę w nim w różnych aspektach: jako pedagog szkolny próbuję uczyć w tak niesprzyjających warunkach, jako trener czy korepetytor wokalny spotykam absolwentów szkół teatralnych na próbach realizowanych w teatrach spektakli. Widzę, z iloma problemami śpiewający aktorzy muszą się zmagać między innymi dlatego, że w czasie studiów nie

wokalny to profesjonalista dbający o rozwój głosu, poprawę techniki, kontroluje wymowę, frazowanie, oddech, uczy pracy w studio, pracy z mikrofonem. Doktorantka sugeruje, iż dobry trener wokalny powinien mieć wykształcenie pedagogiczne, powinien być autorytetem dla grupy – nie powinien krytykować, oceniać, moralizować.

W dalszym ciągu swojej pracy Magdalena Śniadecka szeroko omawia swoje pierwsze spotkania z aktorami i śpiewakami w teatrze. Jako zawodowy muzyk potrafiła znaleźć swój własny język porozumienia się z artystami będącymi na różnym poziomie wokalnym. W momencie, kiedy podjęła pracę w Teatrze Muzycznym Capitol dyrektorem artystycznym był Wojciech Kościelniak, który przebudował scenę operetkową w scenę musicalową, wystawiając spektakle muzyczne własne, rzadko sięgając do utworów licencjonowanych. Doktorantka pełni tu wiele funkcji: jest kierownikiem muzycznym, tworzy aranżacje wokalne, przygotowuje aktorów do premier.

W rozdziale dotyczącym pracy trenera wokalnego bardzo szczegółowo omawia swój sposób pracy w zespole – od pierwszej fazy jaką jest zapoznanie obsady spektaklu z materiałem muzycznym poprzez wybór solistów, pracę nad wielogłosami; dalej opisuje pracę z aktorami nad synchronem rytmicznym, intonacyjnym, artykulacyjnym, frazowym i brzmieniowym. Doktorantka cytuje Magdalenę Sekułę – Lemberger: „Czynności edukacyjne powinny umożliwiać przejście od nieświadomego sposobu użytkowania aparatu głosowego, zarówno w śpiewie jak i w mowie, do świadomego, bezpiecznego, gwarantującego pełną wydolność, adekwatnego do indywidualnych możliwości. Na scenie tego rodzaju umiejętności umożliwiają przekazanie prawdy.”

W rozdziale „Wybrane przykłady pracy w Teatrze Muzycznym Capitol we Wrocławiu” omawia swoją pracę nad trzema spektaklami.

mieli szans na ich przepracowanie, mimo najlepszych, obustronnych chęci - ich i nauczycieli... Muzyka, śpiew stają się coraz częściej formą ekspresji w teatrze dramatycznym a to wymaga od aktorów poszerzonych kompetencji”.

Doktorantka jako pedagog, kompozytor, trener i korepetytor wokalny uczy w oparciu o mocne podstawy teoretyczne i praktyczne, które potrafi wykorzystywać dla dobra studentów, aktorów, wokalistów.

Dysertacja pokazuje bardzo poważne i odpowiedzialne podejście autorki do pracy nad głosem. Temat swojej rozprawy prowadzi logicznie, wszechstronnie, potrafi pieczołowicie zapisać wszystkie swoje przemyślenia i doświadczenia zawodowe, a wszystko to z wręcz naukowym zacięciem.

Biorąc powyższe pod uwagę mogę z pełnym przekonaniem powiedzieć, że praca absolutnie spełnia wymogi konieczne dla uzyskania stopnia doktora w dziedzinie sztuk teatralnych.

Barbara Dziekan - Vajda

